

Kongsberg kommunes Saksprotokoll KOM (30)

Det vises til vedtak i Kommunestyret – 11.12.2024.

Økonomi og handlingsplan vedtas i følgende punkter, men de endringer og justeringer som fremkommer av flertallets forslag nedenfor.

Verbaldel pkt.5

Kirkelig fellesråd har i dag det administrative ansvaret for gravferdsforvaltningen, herunder kirkegårdsdriften i kommunen, samt de som arbeider ved disse. Kommunedirektøren bes legge frem en sak for kommunestyret før 01.05.25 om en eventuelt kommunal overtagelse av gravferdsforvaltningen, samt overføring av ansettelsesforholdet til de som blir berørt. Implementering tenkes fra 3. kvartal 2025.

Vurderinger fra AU:

Vedtaket er i seg selv underlig, da det forut for vedtaket ikke har vært noen form for dialog med de det direkte angår, og dette har ikke vært noe tema i Kongsberg kirkelige fellesråd i denne valgperioden, ei heller i forrige valgperiode. Forslaget ble lagt ut på kommunens hjemmeside for offentlig innsyn, med de konsekvenser og usikkerhet dette medførte for ansatte i Kongsberg kirkelige fellesråd.

Kommunedirektøren bes legge frem en sak for kommunestyret før 01.05.25.

Kommunedirektøren har bedt om å få et faktagrunnlag fra Kongsberg kirkelige fellesråd, og diverse fakta fra Kirkelig arbeidsgiverorganisasjon/KA. Det vedlegges en veiledning fra Barne- og familiedepartementet om behandling av søknader ved overføring av ansvaret som gravplassmyndighet til kommunen etter gravplassloven § 23. Etter at en kommune har gjort vedtak om en slik overføring, så må den godkjennes av statsforvalteren. Som veilederen viser så forutsetter det en omfattende dokumentasjon av ulike forhold før de kan godkjenne en slik overføring. Det må nok påregnes noe tid til behandling av en slik søknad, så antagelsen i vedtaket om at dette skal være implementert fra 3.kvartal 2025 kan virke lite realistisk.

Faktagrunnlag for gravferdsforvaltningen i Kongsberg kirkelige fellesråd.

Gravplassloven §23 åpner for at kommunen, dersom statsforvalteren godkjenner det, kan overta rollen som lokal gravplassmyndighet. Gjennom endringer i gravferdsloven i 2021 har Stortinget understreket at gravlegging skal skje med respekt for avdødes religion eller livssyn. Gravplassforvaltningen skal gi et likeverdig tilbud om gravlegging og drift av offentlige gravplasser for hele befolkningen, uavhengig av tro, livssyn og tradisjoner.

Stortinget har bekreftet at Den norske kirke lokalt ved fellesrådet kan ivareta et bredere samfunnsoppdrag for hele befolkningen i hver enkelt kommune. De fleste kirkelige fellesråd ønsker å beholde dette ansvaret, og det er over tid bygd opp betydelig kompetanse på dette fagområdet i kirkelig sektor.

Vurderinger fra AU:

Det vurderes som en fordel å beholde gravplassmyndigheten i Kongsberg kirkelige fellesråd. Det er et svært stort investeringsbehov innen gravplassforvaltningen. Mangel på investeringsmidler og vedtatte reduksjoner er svært bekymringsfullt, og gjør det umulig å drive gravplassforvaltningen på samme kvalitetsnivå framover i tid.

Kostnadseffektiv drift

Sammenligninger med bl.a. andre nordiske land har vist at gravplassforvaltningene i Norge drives svært kostnadseffektivt. Dette skyldes bl.a. fordeler knyttet til hensiktsmessige kombinasjonsstillinger mellom gravplassdrift og drift av kirkebygg. På tross av nøktern drift så har brukerundersøkelser vist stor tilfredshet med kvalitet og servicenivå. KA (Arbeidsgiverorganisasjonen for kirkelige virksomheter) kjenner ikke til undersøkelser som viser at kommunal gravplassdrift gir stordriftsfordeler eller andre økonomiske innsparinger for kommunen.

I vårt fellesråd er det ansatte som både arbeider med oppgaver knyttet til gravplassforvaltning og til den ordinære kirkelige virksomhet. Kommunal overtagelse av gravplassforvaltningen vil derfor berøre mange tilsatte, og vil kunne gi usikkerhet og påvirke stillingsforhold for mange dem.

I departementets lovproposisjon for trossamfunnsloven (Prop. 130 L (2018-2019)) uttaler de bl.a. følgende:

Departementet legger videre til grunn at en lovregulert overføring av ansvaret for drift og forvaltning av gravplassene fra kirkelig fellesråd til kommunen vil innebære et pålegg om at det gjennomføres virksomhetsoverdragelse etter arbeidsmiljøloven § 16. Det vil innebære en rett for de tilsatte i soknet som arbeider innenfor enheten gravplassdrift og -forvaltning å følge med over til kommunen, og at deres rettigheter og plikter i arbeidsforholdet overføres til kommunen som ny arbeidsgiver. Departementet antar at mange av de kirkelige stillingene som har gravplassoppgaver, også har oppgaver innenfor kirkefeltet. Konsekvensen vil kunne bli at et stort antall heltidsstillinger blir omgjort til deltidsstillinger, og at ansatte kan gå fra å ha én arbeidsgiver til å få to.

KA viser til høringssvaret fra Fagforbundet i høringen om gravplassforvaltning i ny trossamfunnslov:

«Kirkelig gravferdsforvaltning har mange steder gitt muligheter til stillinger der kirketjener- og gravplassarbeid kombineres. Slik har de ansatte fått muligheter til større stillinger og sluppet å forholde seg til flere arbeidsgivere. Samtidig har fulltids tilstedeværelse på gravplassen og i kirkebygget gitt en unik erfaringsbase gjennom kontinuerlig arbeid med gravferdsrelaterte oppgaver. Her ligger etter Fagforbundets vurdering et faglig viktig premis for at gravferdstjenestene har oppnådd så gode resultater på målinger av brukertilfredshet.»

Konsekvensene for de tilsatte understreker at gravferdslovens normalordning ikke bør fravikes med mindre det foreligger relevante forhold av vesentlig betydning for kommunen.

Gravplassloven med forskrift gir klare rammer og føringer for kirkelig fellesråd som gravplassmyndighet. De pårørendes rettigheter, klageadgang mv er tydelig regulert. Forvaltningsansvaret for gravplassene innebærer at et kirkelig organ utfører oppgaver på vegne av det offentlige, og virksomheten omfattes fortsatt av arkivloven, offentlighetsloven og forvaltningsloven.

Kommunen har Innenfor en ordning med kirkelig gravplassforvaltning grunnlag for å utøve styring og kontroll med vesentlige sider av virksomheten:

- Kommunen har ansvaret for å finansiere drift og investeringer for den lokale gravplassforvaltningen, jfr. siste ledd i § 3 i gravferdsloven. Kommunen gir tilskudd til kirkelig fellesråd på bakgrunn av budsjettforslag fra kirkelig fellesråd, og kan i sitt budsjettvedtak øremerke midler til gravplassformål.

- Kommunen fastsetter avgiftsnivået for kommunens innbyggere knyttet til gravplassforvaltningen (avgifter for bruk av gravkapell, anonym minnelund, navnet minnelund, urnevegg, kremasjon og feste av grav).
- Kommunene kan velge en representant som fullverdig medlem i kirkelig fellesråd, og kommunen har full innsikt i økonomiske, forvaltningsmessige og driftsmessige forhold i virksomheten.
- Kommune og kirke kan inngå avtaler om at kommunal tjenesteyting kan erstatte tilskudd til kirkelig fellesråd.
- Anlegg, utvidelse, nedleggelse eller annen vesentlig endring av gravplass og bygninger på gravplass kan ikke skje uten etter tilslutning fra kommunen og med tillatelse fra fylkesmannen, jfr. § 4 i gravplassloven.

Kommunal overtagelse av gravplassmyndigheten medfører ikke adgang til å overta soknets eierskap til gravplassen. Overtakelse vil derfor medføre en lang rekke avtalemessige og ansvarsmessige utfordringer hvis kommunen skal drive virksomhet på annen eiers grunn, og når mange gravplasser er så tett knyttet til kirkebygget og bruken av dette. Dette angår bl.a. leie eller bruksretter for f.eks. driftsbygninger, veier, stier og parkeringsarealer. Ansvarsforhold må også avklares for drift og vedlikehold av områder som deles av kirke og gravplass.

Beskrivelse av gravplassvirksomheten i Kongsberg kirkelige fellesråd:

1. Fakta om gravplassene og gravlegging i kommunen:
 - Det er 7 gravplasser, hvor 6 av dem er i aktiv bruk i dag. Den syvende ved næringsparken trenger en verneplan og en helhetlig plan for bruk framover. Kirkegården rundt Kongsberg kirke er ikke medregnet.
 - Totalt areal for alle gravplassene er ca 253 mål, av dette er ca 154 mål opparbeidet
 - Totalt var det 107 kistebegravelser og 182 bisettelser i 2024. Det forventes en økning på ca 2 i året ifølge SSB.
2. Fakta om den lokale gravplassforvaltningen;
 - Gravplassdriften har 6 årsverk, hvor 3 årsverk er kombinasjonsstillinger gravplass/ kirketjener 80/20. Det er i tillegg 3 årsverk kirketjenere.
 - Det er 550 stellavtaler fordelt på alle gravplasser.
 - Urneandel i Kongsberg 2024: Ca 63%. Landsgjennomsnitt ca 50 %
 - Det er navnet minnelunder på: Gomsrud gravplass, Hedenstad kirkegård, Efteløt Kirkegård og Tuftkirkegård.
 - Det er anonym gravplass på Gomsrud og Efteløt kirkegård
 - Gomsrud gravplass har to livssynsøytrale kapeller.
 - Det er muslimsk gravplass på Gomsrud

Forslag til vedtak:

Fremlagte faktagrunnlag tas til følge, og oversendes kommunedirektøren i Kongsberg kommune.

Vedlegg:

1. Statsforvalteren i Vestfold og Telemark. Veiledning fra Barne- og familiedepartementet.